

Aarne "Aatu" Vattulainen 20.8.1955–23.7.2022

Hangon lintuasemalla elämäntyönsä tehnyt ornitologi ja Manchester United -fani Aarne "Aatu" Vattulainen menehtyi heinäkuussa sairauskohtaukseen. Hän oli 66-vuotias.

Aarne, kavereiden kesken Aatu, vietti Hangon lintuasemalla eli Haliaksella vuodesta 1983 lähtien yhteensä ainakin 8 344 havainnointivuorokautta, siis miltei 23 vuotta. Hän toimi aseman päähavainnoijana kevään syksyin vuodet 1995–2001, jonka jälkeen työpaikasta muodostui myös hänen kotinsa. Aatu eläköityi Haliaksen päähavainnoijan tehtävästä tammikuussa 2019, jolloin hän muutti asumaan Hankoon muutaman kilometrin päähän asemasta.

Aatu oli äärimmäisen kokenut ja rutinoitunut stajjari, jonka tekemiin havaintoihin saattoi aina luottaa. Aatulle oli kunnia-asia, että hänen tekemänsä havainnot olivat oikeita. Tämä kriittisyys välittyi hänen kauttaan Haliaksella aikaa viettäneille nuorille lintuharrastajille, joista monet ovat nykyisin biologeja ja ammattiornitologeja.

Muutonhavainnoinnin lisäksi Aatu teki merkittävän työn Haliaksen havaintoaineiston tallentajana: hän tallensi kaikki aseman lajikohtaiset päiväsummat vuosilta 1979–1999 tietokoneelle, yksisormijärjestelmällä. Tämän valtavan työn ansiosta aseman aineistoa on voitu hyödyntää pitkäaikaisten linnustomuutosten ja myös ilmastonmuutoksen vaikutusten tutkimisessa.

Haliaksen havaintoaineistoon perustuva tutkimustoiminta alkoi 2000-luvun alussa heti, kun aineisto oli sähköisessä muodossa ja tutkijoiden käytävissä. Tutkimustoiminta on jatkunut sen jälkeen aktiivisena ja aseman toiminta on noussut Aatun tekemän perustyön ansiosta uudelle tasolle.

Haliaksen täyttäessä 40 vuotta tammikuussa 2019 Aatu sai tunnustuspalkinnon Haliaksella tehdystä elämäntyöstä. Vuonna 2014 hänet palkittiin BirdLife Suomen hopeisella ansiomerkillä ja vuonna 1998 vuoden tringalaiseksi.

Vuonna 2000 Aatu löysi kauppatmatkalla ollessaan Haliakselta Suomelle uuden lintulajin, vuoriuunilinnun. Aatu oli asemalla myös silloin, kun siellä havaittiin Suomen 1. vaaleakiitäjä 2004 ja Suomen 2. harakkakäki 2007, ja hän pääsi näkemään myös esimerkiksi Haliaksella renkastetun kultasirkun vuonna 1996. Yhteensä Aatu ehti havaita Haliaksella uransa aikana 308 lintulajia.

Aatulla oli tapana juhlia uusia Halias-pinnoja, mutta linnut toivat muutakin iloa. Haahkaa Aatu luonnehti "saariston sieluksi". Hän ehti seurata ennätyskellisen pitkään aitiopaikalta tämän Haliaksen tunnuslajin vuodenkiertoa: ensimmäisten haahkojen saapumista varhain keväällä, muuton huipentumista huhtikuussa, kesäisiä pesintöjä ja koiraiden sulkasatomuuttoa, samoin kuin 1990-luvun lopulla käynnistynyttä taantumista.

Eläkepäivillään Aatu muisteli Haliaksella päähavainnoijana viettämänsä aikaa lämpimästi.

Lintujen rinnalla Aatun elämää väritti Manchester United -jalkapallojoukkueen fanitus. Usein hän seurasi suosikkijoukkueensa pelejä Hangon Itäsataman Roxx-baarissa tai, jos siihen ei ollut mahdollisuutta, Haliaksella vaikka teksti-TV:stä Pearly Bayta siemailien.

Toinen hänen suosikkijoukkueistaan oli Kurvin Vauhti, jota oli perustamassa hänen veljenpoikansa. Nuorempana Aatu pelasi itsekin futista esimerkiksi Tringan joukkueessa.

Tärkeää musiikkia Aatulle olivat Grateful Dead ja John Lennon. Nuorempana hän soitti bassoa Grateful Deadin kappaleen mukaan nimetyssä Ship of Fools -yhtyeessä.

Pitkäpartaisesta, myös kauppareisut kiikari kaulalla kulkeneesta Aatusta muodostui tunnettu hahmo Hangossa. Viimeisinä vuosina hänen liikkumistaan rajoittivat sairaudet. Muutonseuranta kuitenkin jatkui kotiparvekkeelta käsin aina kesäkuulle 2022 saakka.

Aarne Vattulainen syntyi Maunulassa 20. elokuuta 1955. Hänen tuhkinsa laskettiin Maunulan uurnalehtoon läheisten ja ystävien läsnä ollessa miltei päivälleen 57 vuotta myöhemmin.